

Lokaal plan van aanpak 2025 versterkingsopgave gemeente Groningen

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;
besluit vast te stellen

Lokaal Plan van Aanpak 2025 VERSTERKINGSOPGAVE GEMEENTE GRONINGEN

1. INLEIDING: VAN VOORBEREIDING NAAR UITVOERING

In dit Lokaal Plan van Aanpak (LPA) 2025 beschrijven we onze doelstellingen en ambities voor de versterkingsopgave in onze gemeente. Het LPA 2025 is onze afspraak met de uitvoeringsorganisatie voor de versterkingsopgave: Nationaal Coördinator Groningen (NCG).

De grondslag voor het LPA is wettelijk vastgelegd in artikel 13g van de Tijdelijke wet Groningen die op 1 juli 2023 in werking is getreden. Daarin staat dat 'de gemeenteraad een programma van aanpak dient vast te stellen met daarin een prioritering van gebouwen die mogelijke versterking behoeven om te voorkomen dat als gevolg van de gaswinning uit het Groningenveld de veiligheid wordt geschaad'.

We benoemen in dit Lokaal Plan van Aanpak primair hoeveel adressen door NCG in 2025 in productie worden genomen (O&R, Ontwerp & Realisatie fase). In onze gemeente gaat het in totaal nog om ongeveer 200 resterende adressen. NCG verwacht vrijwel al deze adressen in 2025 te realiseren. Daarmee verschuift de versterkingsopgave steeds meer van voorbereiding naar de daadwerkelijke uitvoering.

Tegelijk zien we dat de implementatie van Nij Begun, de kabinetsreactie op het rapport 'Groningers boven Gas' van de parlementaire enquêtecommissie Aardgaswinning Groningen, onze regio en inwoners veel kansen bieden, maar de versterkingsoperatie ook complexer maken. Met daarmee het risico op vertraging.

NCG heeft een diepteanalyse gedaan naar de haalbaarheid van de versterking in 2028 en verwacht dat het merendeel van de versterkingsopgave eind 2028 is afgerond, maar dat de beoogde afronding niet voor alle gebouwen haalbaar is als gevolg van de toegenomen taken. Tegelijk is nog niet precies bekend wat de impact is op bewoners en planningen. NCG wil daarom twee keer per jaar, gebaseerd op voortdurend onderzoek, haar planningen herijken en hierover in gesprek gaan met alle betrokken partijen.

Van ons als gemeente Groningen kunnen inwoners verwachten dat we opkomen voor hun belangen en hen steunen in het hele proces van versterken en vernieuwen. We blijven de voortgang van de versterking kritisch volgen en helpen mee in het zoeken naar oplossingen. Het is inmiddels vaste gewoonte dat raad en college halfjaarlijks met NCG in gesprek gaan over de versterkingsvoortgang.

Proces

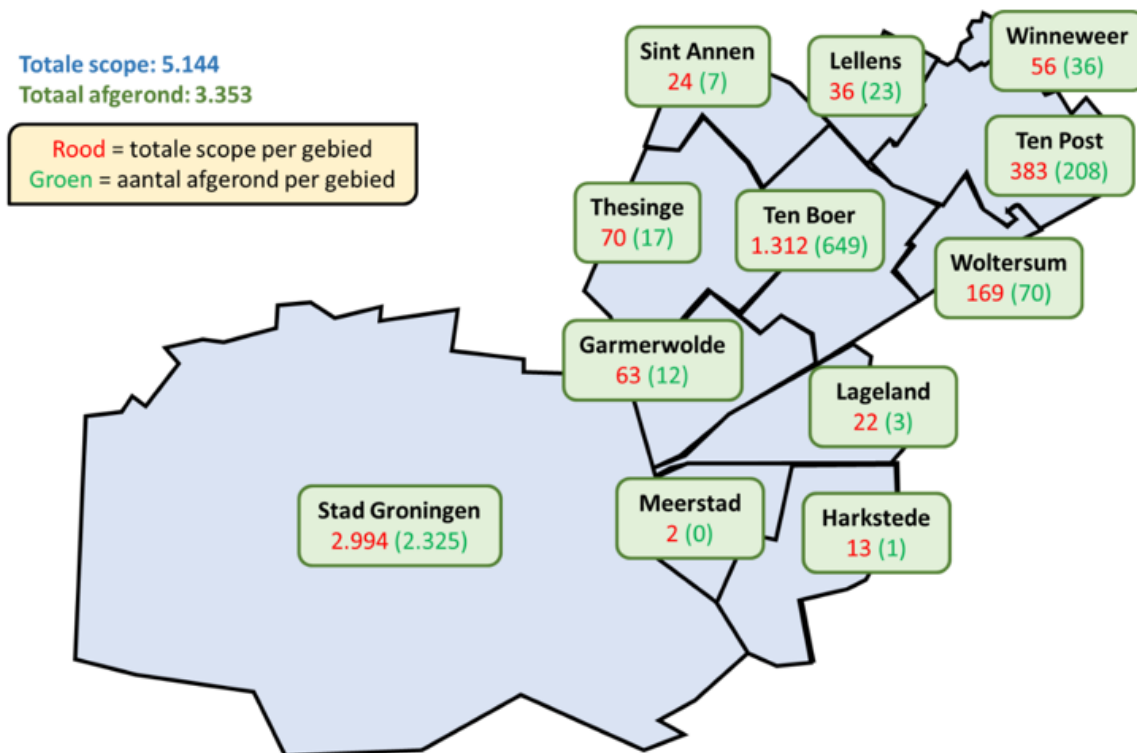
Dit Lokaal Plan van Aanpak is opgesteld door de gemeente in afstemming met NCG. Het LPA 2025 is een actualisatie van het Lokaal Plan van Aanpak 2024 dat op 20 december 2023 in de raad is behandeld en vastgesteld. Het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) beoordeelt alle gemeentelijke Lokale Plannen van Aanpak en daarmee ook het LPA 2025 van de gemeente Groningen. NCG toetst het LPA 2025 op de gemaakte afspraken. De gemeenteraad stelt het LPA 2025 vast.

2. ALGEMENE VOORTGANG VERSTERKING

Dit hoofdstuk beschrijft de algemene voortgang van de versterkingsopgave in de gemeente Groningen, dat wil zeggen de voortgang op de gehele scope van de versterking (ruim 5.100 adressen in totaal).

2.1 OPBOUW VAN DE TOTALE OPGAVE IN DE GEMEENTE GRONINGEN

In de gemeente Groningen zitten op basis van de diverse afspraken en risico inschattingen op dit moment 5.144 adressen in de versterkingsopgave. Daarvan bevinden zich 2.150 in de dorpen en het buitengebied en 2.994 in (het oostelijke deel van) de stad Groningen. De adressen bevinden zich in verschillende fasen van het versterkingsproces. In de figuur hieronder (peildatum 1 oktober 2024) zijn de aantallen per gebied weergegeven en hoeveel daarvan inmiddels al afgerond (op norm) zijn.



2.2 VOORTGANG TOTALE SCOPE PER MAAND

Het onderstaande overzicht geeft een beeld van de voortgang van de versterkingsopgave van de gemeente Groningen in 2024. Op het moment van schrijven waren de cijfers tot en met 1 oktober 2024 bekend.

Stand per:	Werk-voorraad	Nog te starten	Opname plannen	Beeoordeling opstellen	Uitvoerings - plan opstellen	Bouw uit-voeren	Afgerond
2024							
01/01	5.113	43	553	737	1.195	207	2.378
01/02	5.113	23	116	879	1.398	147	2.550
01/03	5.113	23	116	601	1.581	151	2.641
01/04	5.135	45	94	539	1.620	156	2.681
01/05	5.136	46	100	448	1.464	156	2.922
01/06	5.138	46	98	376	1.213	264	3.141
01/07	5.140	46	69	128	1.337	296	3.264
01/08	5.142	48	69	119	1.325	294	3.287
01/09	5.144	48	69	119	1.242	336	3.330
01/10	5.144	46	61	81	1.235	368	3.353

De cijfers uit de voorgaande tabel zijn overgenomen uit het bronbestand van de NCG (versie 1 oktober 2024), die de gemeente elke week ontvangt.

Uit dit overzicht valt af te lezen dat er sinds begin dit jaar een kleine 1.000 adressen op norm zijn verklaard en dat daarmee ongeveer twee derde van de totale opgave in onze gemeente afgerond is. Ook zijn er sinds begin dit jaar meer dan 1.000 versterkingsadviezen geleverd en resteren er nog een kleine 200 die nog geleverd moeten worden. Hiervan is de verwachting dat het merendeel, ongeveer 140 (70%), nog in 2024 geleverd wordt.

Ook zijn er dit jaar 31 adressen aan de scope van de versterking toegevoegd, om diverse redenen. Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de mutaties die in 2024 in de totale scope hebben plaatsgevonden:

Soort mutatie 2024	Aantal adressen	Toelichting
Loket Opname op Verzoek (LOOV)	3 adressen	Er zijn dit jaar 3 adressen toegevoegd aan de scope via het Loket Opname op Verzoek.
Seismische Dreigings- en Risico Analyse (SDRA) adressen	22 adressen	In april vorig jaar is door TNO de jaarlijkse SDRA (Seismische Dreigings- en Risicoanalyse) uitgevoerd voor het gasjaar 2023-2024. Uit deze SDRA zijn adressen naar voren gekomen die moeten worden toegevoegd aan de scope. In mei 2024 is de toevoeging van deze adressen aan de scope binnen de NCG goedgekeurd en worden zij via het reguliere proces opgepakt.
Overig	6 adressen	Er zijn dit jaar 6 adressen toegevoegd om diverse overige redenen. Een voorbeeld is een adres dat in de scope zit, maar nog onderverdeeld is in appartementen met toevoeging A en B. Er wordt dan gekozen om zowel A als B aan de scope toe te voegen.

2.3 VERSTERKING PER PROGRAMMA

Deze paragraaf beschrijft de versterking per programmatype en fase waarin de adressen zich nu bevinden. Zo is goed de voortgang binnen deze projecten te zien. In de tabel hieronder is de voortgang weergegeven van de programma's Dorpshuizen, Heft in eigen hand & Eigen initiatief, Scholen en Zorg. Het dorpshuis dat op dit moment nog in uitvoering is, is het dorpshuis in Ten Post. Er zijn nog twee scholen in uitvoering; de Huifkar in Woltersum en de Wieken in Ten Post. Bij het zorgprogramma gaat het nog om de Bloemhof van Woonzorg Nederland in Ten Boer.

Programmatype	Aantal adressen						
	<i>Nog te starten</i>	<i>Opname</i>	<i>Beoordelingen</i>	<i>Planvorming</i>	<i>Uitvoering</i>	<i>Afgerond</i>	Totaal
Dorpshuizen					1	7	8
Heft in eigen hand & Eigen initiatief					6	10	16
Scholenprogramma				2		6	8
Zorgprogramma				66		58	124

Het Erfgoed programma bevat monumenten (rijks en gemeentelijk), karakteristieke panden en beeldbepalende panden. De voortgang binnen dit programma ziet er als volgt uit:

Programmatype Erfgoed	Aantal adressen						
	<i>Nog te starten</i>	<i>Opname</i>	<i>Beoordelingen</i>	<i>Planvorming</i>	<i>Uitvoering</i>	<i>Afgerond</i>	Totaal
Rijksmonumenten		1	2	12	12	7	34
Gemeentelijke monumenten	1	1	2	7	2	2	15
Karakteristiek	4	2	9	46	5	48	114
Beeldbepalend		1	4	14	4	31	54

In het Agro programma zitten alle agrarische bedrijven die vallen onder de totale scope van de versterking. De voortgang binnen dit programma ziet er als volgt uit:

Programmatype	Aantal adressen						
	Nog te starten	Opname	Beoordelingen	Planvorming	Uitvoering	Afgerond	Totaal
AGRO	2	2		37	9	16	66

Het programma Versterking Bijzondere Situaties (VBS) bevat panden die, om diverse redenen, voorrang hebben boven de reguliere versterking. De voortgang binnen dit programma ziet er als volgt uit:

Programmatype	Aantal adressen						
	Nog te starten	Opname	Beoordelingen	Planvorming	Uitvoering	Afgerond	Totaal
VBS				4	14	5	23

2.4 STAD GRONINGEN

Zestig procent van de versterkingsopgave van de gemeente Groningen (bijna 3000 adressen) bevindt zich in de stad. Het grootste deel van deze panden staan in de oostelijke stadswijken Beijum, Lewenborg, De Hunze, Van Starkenborgh, Ruischerwaard, Korrewegwijk en enkele losse plekken in de stad. Op dit moment is van ruim 2000 adressen (peildatum 1 oktober 2024) al duidelijk dat ze aan de veiligheidsnorm voldoen. Tot nu toe hebben ongeveer 580 adressen een lichte vorm van versterking nodig.

De versterking van particuliere woningen in de stad start naar verwachting in 2025. Woningcorporaties zijn zelf verantwoordelijk voor de versterking van hun bezit en nemen dit vaak mee in gepland regulier onderhoud van de woningen en verduurzaming.

3. VOORTGANG LPA 2024

Het LPA 2024 beschrijft hoofdzakelijk de prioritering voor mijlpaal 7: welke adressen brengt NCG in 2024 van Opname & Normering (O&N) naar Ontwerp & Realisatie (O&R). O&N is de aanloopfase waarin gebouwen worden opgenomen en beoordeeld. In deze fase worden onder andere de versterkingsadviezen (VA's) opgesteld, op basis waarvan een gebouw wel of niet 'op norm' is (voldoet aan de veiligheidsnorm). Daarna gaat een gebouw naar O&R, wat begint bij mijlpaal 7. In deze mijlpaal wordt de planvorming uitgewerkt, als blijkt dat een gebouw niet op norm is en versterkt moet worden.

De capaciteit binnen de afdeling O&R van NCG is beperkt. Er wordt daarom door de regio elk jaar een verdeelsleutel afgesproken voor de uitvoeringscapaciteit. Van de totale werkvoorraad heeft de gemeente Groningen voor 2024 15,4% van de capaciteit binnen O&R gekregen. Dit percentage vertaalt zich in 291 adressen. Binnen deze capaciteit hebben we onze eigen prioritering aangebracht, waarbij de focus ligt op de dorpen. Daarnaast is er door NCG binnen O&R ruimte gereserveerd om 318 adressen in de Stad Groningen op te pakken. Dit kan gezien worden als een plus boven op de bestaande capaciteit voor de dorpen.

Onderstaand overzicht geeft onze prioritering weer (in de kolom 'Aantal adressen gepland in LPA 2024') en de gerealiseerde aantallen (naar mijlpaal 7 of verder) tot en met 1 oktober 2024. Daarnaast worden ook de gerealiseerde aantallen weergegeven van adressen die niet opgenomen zijn in het LPA 2024. Dit is mogelijk doordat bijvoorbeeld versterkingsadviezen eerder zijn geleverd dan verwacht en de adressen met de betreffende adviezen dus ook eerder opgepakt zijn.

Adressen gemeente Groningen voor O&R	Aantal adressen gepland in LPA 2024	Gerealiseerd op 1 oktober 2024	Gerealiseerd op 1 oktober 2024 (niet LPA 2024)	Totaal gerealiseerd op 1 oktober 2024
Garmerwolde	8	4	7	11
Meerstad	1	0	0	0
Harkstede	0	0	0	0
Lageland	7	4	0	4
Lellens	3	0	0	0
Sint Annen	7	6	3	9
Ten Boer	179	133	48	181

Ten Post	48	23	8	31
Thesinge	17	10	3	13
Winneweer	5	2	0	2
Woltersum	16	6	4	10
Totaal dorpen	291	188	73	261
Stad Groningen	318	144	792	936

De tabel laat zien dat de geplande aantallen voor sommige dorpen al gehaald zijn en voor andere dorpen bijna. Daarmee ligt de voortgang van het LPA 2024 op schema en de verwachting is dat voor de overige dorpen de geplande aantallen voor 2024 ook gehaald zullen worden. Voor de stad Groningen geldt zelfs dat het geplande aantal ruim overschreden is. Dit heeft vooral te maken met het grote aantal versterkingsadviezen dat in 2024 geleverd is en dat veel adressen in de Stad direct op norm konden worden verklaard.

4. PRIORITERING 2025

4.1 CENTRALE UITGANGSPUNTEN LPA 2025

Bij het opstellen van dit LPA hanteren we de volgende uitgangspunten:

1. De focus verschuift steeds meer van voorbereiding naar uitvoering. We proberen de capaciteit voor uitvoering optimaal te benutten en blijven bij NCG aandringen op voortgang en inzage daarin. Waar een integrale samenwerking kan, maken we dit mogelijk.
2. We werken zoveel mogelijk gebiedsgericht, maar houden daarbij rekening met de fysieke belastbaarheid van een buurt of dorp.
3. We staan naast onze inwoners. Dit betekent bijvoorbeeld:
 - We adviseren onze inwoners over de beschikbaarheid van subsidies, voorzieningen en andere (verduurzamings)kansen, bijvoorbeeld vanuit Nij Begun.
 - We houden in Woltersum, Ten Boer en Ten Post, samen met onder andere NCG en IMG, inloopspreekuren voor bewoners die vastlopen of vragen hebben.
4. Duidelijkheid over de veiligheid van onze inwoners staat voorop:
 - Op moment van schrijven van dit LPA (1 oktober 2024) hadden ongeveer 200 adressen in onze gemeente nog geen rapport waaruit blijkt of de woning (on)veilig is. Daarmee heeft NCG een forse inhaalslag gemaakt en verwacht zij voor het einde van dit jaar nog eens 140 adressen duidelijkheid te kunnen geven. Als gemeente vinden we het belangrijk dat ook de laatste 60 adressen zo snel mogelijk uitsluitel krijgen. Dit onderwerp staat dan ook hoog op de agenda van het periodieke overleg dat raad en college met NCG over de voortgang van het LPA hebben.
5. NCG heeft, als gevolg van extra toebedeelde taken uit Nij Begun, een diepteanalyse uit laten voeren naar de haalbaarheid van het afronden van de versterkingsoperatie in 2028 en verwacht dat de beoogde afronding in 2028 niet voor alle gebouwen haalbaar is. Om die reden wil NCG twee keer per jaar haar planningen herijken (zogenoemde 'rolling forecast') en hierover in gesprek met alle betrokken partijen. De impact hiervan op de voortgang van de versterking, en dus op de bewoners, is nog onduidelijk en vraagt dus om zorgvuldige communicatie en het vinden van een goede balans tussen snelheid en sociaal rendement. De raad, maar ook het college blijven daarom de voortgang van de versterking en de impact die het heeft op onze inwoners en planningen kritisch volgen. We gaan daarover op meerdere momenten en zo vaak als nodig met NCG in gesprek. Het is inmiddels vaste gewoonte dat raad en college in ieder geval halfjaarlijks met NCG in gesprek gaan over de versterkingsvoortgang.

4.2 RESTOPGAVE ADRESSEN NAAR ONTWERP & REALISATIE

Wanneer na een opname en de beoordeling van een gebouw blijkt dat deze niet voldoet aan de norm, volgt er een versterkingsadvies. Het adres gaat dan over naar Ontwerp & Realisatie (O&R) en begint dan bij mijlpaal 7. Er wordt binnen deze fase gekeken welke maatregelen er nodig zijn om het gebouw op norm te krijgen.

Zoals eerder aangegeven is de capaciteit binnen O&R beperkt, waardoor er tot nu toe bij het opstellen van het LPA een regionale verdeling voor de uitvoeringscapaciteit werd afgesproken.

Voor 2025 is de situatie anders. Op het moment van schrijven van dit LPA (oktober 2024) moeten in onze gemeente nog een kleine 200 versterkingsadviezen opgeleverd worden. NCG verwacht het merendeel van die adviezen, circa 140 (70%), voor het einde van 2024 nog te verstrekken. Veel van deze

adressen kunnen in dat geval ook nog in 2024 naar mijlpaal 7 gebracht worden. Daarmee resteert er voor 2025 een beperkte voorraad 'mijlpaal 7 adressen'. Dit aantal ligt met 205 adressen ruim onder de maximale capaciteit, zodat er geen prioritering meer aangebracht hoeft te worden en deze adressen allemaal in 2025 naar O&R gebracht zullen worden.

Het onderstaande overzicht (peildatum 1 oktober 2024) laat per dorp de restopgave zien van adressen die in 2025 nog naar O&R gebracht zullen worden. Het gaat hierbij om adressen die nieuw in uitvoering komen bij O&R. Projecten die al in 2024 zijn gestart lopen gewoon door.

Dorp	Aantal adressen naar O&R in 2025
Engelbert	1
Garmerwolde	36
Harkstede	12
Lageland	5
Lellens	1
Sint Annen	7
Ten Boer	26
Ten Post	4
Thesinge	14
Woltersum	1
Stad Groningen	98
Totaal	205

4.3 JAAR 2025 EN DAARNA: FOCUS OP MIJLPAAL 8, 9 EN HOGER

Nu de voorraad voor mijlpaal 7 nog slechts uit een restopgave bestaat, verschuift de focus van de versterking naar de mijlpalen 8 en 9 en verder. In fase 8 en 9 wordt er een definitief ontwerp gemaakt voor het versterken van de woning, op basis van de wensen van de bewoner. Ook moet er veel geregeld worden, zoals het aanvragen van de benodigde vergunningen, het selecteren van de aannemer en het organiseren van tijdelijke huisvesting. Vervolgens wordt er een uitvoeringsplan opgesteld.

Mijlpaal 8 wordt geslagen als het uitvoeringsplan gereed is en met de bewoner besproken kan worden. Is de bewoner akkoord met het definitieve ontwerp en het uitvoeringsplan, dan volgt een definitief versterkingsbesluit. Hierin worden ontwerp en uitvoeringsplan vastgelegd, zodat gestart kan worden met de bouwwerkzaamheden.

Mijlpaal 9 wordt geslagen als het versterkingsbesluit definitief en gedeeld is met de bewoner.

Mijlpalen 8 en 9 vereisen veel in de logistiek en de communicatie. Er moet immers veel met de betreffende bewoner afgestemd worden en er moet ook gecommuniceerd worden met bijvoorbeeld aannemers en de gemeente. Dit kost tijd en brengt ook risico's op vertraging met zich mee. Een bewoner kan bijvoorbeeld zelf besluiten te wachten, omdat hij graag de versterking wil combineren met de verduurzaming of om persoonlijke redenen nog wil wachten met de versterking. Ook kan het aanvragen van vergunningen langer duren dan gepland of kan een aannemer de versterking nog niet in zijn planning passen.

De planning voor de uitvoering is dus kwetsbaar. Doorlooptijden kunnen soms in korte tijd behoorlijk veranderen. Nu een concrete planning geven qua aantallen voor latere mijlpalen, denk aan mijlpaal 10 (het starten van de bouw) en mijlpaal 11 (voltooien van de bouw), lukt NCG nog niet. De verwachting is dat, naarmate de uitvoering vordert, planningen stabielere worden en er meer concrete aantallen gegeven kunnen worden. Om toch een doorkijk te geven in wat er in uitvoering zal gaan het komende jaar, is er door NCG in het overzicht hierna (peildatum 1 oktober 2024) een prognose gegeven van de geplande aantallen voor mijlpaal 8 en 9 in 2025. Voor een deel is er sprake van een overlap tussen deze twee aantallen, omdat de doorlooptijd tussen beide mijlpalen vaak relatief kort is. Dit betekent dat een adres dat in 2025 naar mijlpaal 8 gaat, waarschijnlijk in hetzelfde jaar ook mijlpaal 9 kan halen. Hierna kunnen dan de voorbereidingen beginnen voor het daadwerkelijk versterken van het pand of de woning (mijlpaal 10 en 11).

Daarnaast zal in het halfjaarlijkse overleg tussen raad, college en NCG gaandeweg ook de voortgang op mijlpalen 10 en 11 een steeds prominentere plek krijgen, bij voorkeur vertaald in betrouwbare voortgangsrapportages en prestatieafspraken.

	<i>Gepland aantal adressen in 2025</i>
<i>Mijlpaal 8</i>	<i>475</i>
<i>Mijlpaal 9</i>	<i>570</i>

4.4 BEHEER ADRESSENLIJST EN MUTATIES

NCG beheert de adressenlijst en rapporteert hiermee over de voortgang van de versterking. De gemeente ontvangt wekelijks van NCG een bronbestand met daarin de adressenlijst en bijbehorende gegevens. Op basis van deze gegevens maakt de gemeente elke maand een voortgangsrapportage. Deze rapportages worden besproken in de kernteams van Woltersum, Ten Post, Ten Boer, de dorpen in het buitengebied en het projectteam Groningen Oost. In de kernteams zijn zowel NCG als gemeente vertegenwoordigd.

De voortgangsrapportage van de gemeente wordt ook gedeeld met de Lokale Stuurgroep. Op deze manier blijft de stuurgroep op de hoogte van de voortgang van de versterking. Verder kan de stuurgroep mutaties van binnenkomende adressen toevoegen aan de scope, zoals een Acut Onveilige Situatie of als gevolg van een Opname op Verzoek (LOOV). Deze gebouwen worden dan ook opgenomen in de versterkingsopgave.

4.5 RELATIE LPA MET MEERJAREN VERSTERKINGSPLAN EN DIEPTEANALYSE

Om voor het gehele versterkingsprogramma voor alle gemeenten zicht te krijgen op de uitvoering zijn de Lokale Plannen van Aanpak sinds 2021 gekoppeld aan een Meerjaren Versterkingsplan (MJVP) dat door NCG wordt beheerd.

Het MJVP heeft als doel om op de schaal van het hele aardbevingsgebied, op basis van lokale programma's van aanpak van de vijf aardbevingsgemeenten, sturing te geven aan de uitvoering en de planning van de versterkingsoperatie. Daarbij was steeds het uitgangspunt dat de versterking eind 2028 moet zijn afgerond.

NCG heeft echter dit jaar, zoals eerder al genoemd, een diepteanalyse gedaan naar de haalbaarheid van de versterking in 2028 en verwacht dat het merendeel van de versterkingsopgave eind 2028 is afgerond, maar dat de beoogde afronding niet voor alle gebouwen haalbaar is. NCG geeft als belangrijkste oorzaken het toegenomen aantal gebouwen dat versterkt moet worden en de extra werkzaamheden die het vanuit Nij Begun in de versterking moet meenemen, zoals woningisolatie en duurzaam herstel.

In de diepteanalyse staan ook maatregelen die de voortgang van de versterking kunnen helpen. De staatssecretaris heeft in een brief aan de Tweede Kamer aangegeven dat NCG met deze maatregelen aan de slag kan. Tegelijk is van een aantal maatregelen nog niet precies bekend wat de precieze impact is op bewoners en planningen. Om die reden wil NCG niet langer vasthouden aan 'harde' planningen, maar op basis van jaarlijks onderzoek blijvend met elkaar in gesprek over de versterkingsvoortgang en de ontwikkelingen die hier invloed op hebben. In de voorgaande paragrafen is al nadrukkelijk benoemd hoe college en raad dit willen invullen.

5. COMMUNICATIE

5.1 UITGANGSPUNTEN COMMUNICATIE

Communicatie is één van de belangrijkste pijlers onder het ingewikkelde aardbevingsdossier en is daarom een onderwerp dat in ontwikkeling is en blijft. De gemeente wil graag pro-actief en laagdrempelig met bewoners communiceren en zorgen dat zij goed vindbaar en bereikbaar is. Dat wordt al op verschillende manieren gedaan. Er worden bijvoorbeeld bewonersavonden georganiseerd, wekelijks spreekuur gehouden (samen met onder andere NCG en IMG) in Ten Post, Woltersum en Ten Boer, bewoners met vragen uitgenodigd op de vestiging in Ten Boer, fysieke en digitale nieuwsbrieven verstuurd en wordt er veel informatie aangeboden op de website van Versterken & Vernieuwen. Ook is er in oktober 2024 een nieuw inlooppunt in de Forumbibliotheek in Ten Boer geopend waar inwoners terecht kunnen voor vragen aan de gemeente Groningen, IMG, NCG, SNN en het WIJ-team (zie foto).

In de communicatie worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- **Transparantie:** Bieden van openheid (op proces en inhoud).
- **Duidelijkheid:** Gemotiveerde en onderbouwde beslissingen.
- **Begrip:** Aansluiten bij de behoefte (bewoner centraal).
- **Vertrouwen:** Verwachtingen managen en doen wat je belooft.
- **Betrokkenheid:** Een persoonlijke benadering.



Het nieuwe inlooppunt in de Forumbibliotheek in Ten Boer

5.2 MAATWERK IN DE COMMUNICATIE

Door de eerdergenoemde omslag van voorbereiding naar uitvoering in de versterking en de gebiedsgerichte aanpak, ontstaat er behoefte aan nog meer maatwerk in de communicatie. Communicatie die enerzijds is gericht op de persoonlijke situatie van een bewoner (wat gebeurt er met mij en mijn huis) en anderzijds op groepen bewoners (wat gebeurt er in mijn buurt en met mijn straat). Per project wordt een communicatieparagraaf opgesteld waarin dit maatwerk tot uiting komt. Daarin wordt ook aangegeven hoe de samenwerking met andere partijen wordt vormgegeven en welke middelen worden ingezet.

5.3 SAMENWERKING

Naast de eigen communicatie wordt er nauw samen gewerkt met andere instanties, zoals NCG en IMG, bijvoorbeeld door samen aanwezig te zijn op de inlooppunten en de communicatie met elkaar af te stemmen. Het onderscheid tussen NCG, IMG en de gemeente en de verschillende verantwoordelijkheden is voor bewoners niet altijd duidelijk, waardoor het voor bewoners prettig is als de partijen samen bij de inlooppunten zitten en op bewonersavonden aanwezig zijn, zodat zij één punt hebben waar ze alle hulpvragen kunnen stellen. Dit uitgangspunt vormt ook de basis voor de startaanpak in Ten Boer West. Er wordt in gezamenlijkheid gewerkt met samenwerkingspartners aan een plan van aanpak voor de gebiedsgerichte communicatie.

5.4 PARTICIPATIE

Daarnaast komt er steeds meer focus te liggen op participatie. Traditionele gemeente verantwoordelijkheden zoals de openbare ruimte en leefbaarheid volgen veelal op de versterking. Doordat steeds meer versterkingsprojecten richting de uitvoering gaan, komt de gemeente steeds meer aan zet. Daarbij geeft een deel van de bewoners aan pas ruimte te hebben om over hun omgeving te praten, wanneer ze duidelijkheid hebben over de eigen woning. Daar wordt bij participatietrajecten over de openbare ruimte en leefbaarheid rekening mee gehouden.

5.5 AARDBEVINGSCONSULENT EN -COACHES

In 2024 is er binnen het team Versterken & Vernieuwen ook een aardbevingsconsulent aangesteld. Deze persoon kan bewoners ondersteunen in hun processen rondom schadeherstel, versterking en verduurzaming. Dit is met name een procesmatige, bemiddelende, bouwkundige en juridische ondersteuning en onderscheidt zich daarmee van de sociaal-emotionele ondersteuning die de aardbevingscoaches van het WIJ-team bieden. Bewoners kunnen de aardbevingsconsulent en -coaches zelf benaderen, maar het team Versterken & Vernieuwen biedt de mogelijkheid tot dit contact ook pro-actief aan.

6. RISICO'S

6.1 VAN BEOORDELING NAAR UITVOERING

Zoals eerder aangegeven vindt er in 2025 een verschuiving plaats van de voorbereidings- naar de uitvoeringsfase. Het accent komt meer te liggen op daadwerkelijk versterken. Dit brengt nieuwe risico's met zich mee. Zo zal NCG minder afhankelijk zijn van de capaciteit van ingenieursbureaus om de beoordelingen te doen, maar juist afhankelijker zijn van de capaciteit die aannemers hebben om de versterking uit te voeren. In de uitvoeringsfase worden ook vergunningen aangevraagd en tijdelijke huisvesting georganiseerd, processen die tijd kosten. En misschien nog wel het belangrijkste; er worden gesprekken gevoerd met bewoners over het daadwerkelijk versterken van hun woning, waarbij er zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de wensen die zij hebben. Al deze zaken vereisen veel logistiek en communicatie, hetgeen mogelijk vertraging met zich meebrengt.

6.2 VERSCHILLEN

Verschillen in de uitkomst van het versterkingsadvies zorgen soms voor onbegrip bij bewoners. Zeker wanneer woningen in eerste oogopslag op elkaar lijken vanwege bijvoorbeeld het uiterlijk, bouwjaar

en/of constructieprincipe maar toch niet hetzelfde advies krijgen. Hierdoor kan bij bewoners een gevoel ontstaan van ongelijkheid.

De verschillen in de uitkomst van beoordelingen brengen daarmee een duidelijk risico voor de planning met zich mee. Ook als deze verschillen goed te verklaren zijn, vereist dit extra handelingen van betrokken partijen. Zo moet er bijvoorbeeld tijd worden vrijgemaakt voor het aanvullend motiveren van versterkingsadviezen richting bewoners. Ook kan het voor bewoners een reden zijn om bezwaar te maken, waardoor het afronden van het versterkingsadvies uitloopt. Hierdoor loopt de gehele planning uit van een woning.

6.3 GEBIEDSGERICHT WERKEN

Bij het uitvoeren van de versterking is het uitgangspunt om zoveel mogelijk gebiedsgericht te werken. Dat wil zeggen, in één gebied zoveel mogelijk tegelijkertijd op te pakken om de overlast te beperken. Met Nij Begun als katalysator is een gebiedsgerichte en integrale aanpak een instrument dat noodzakelijk wordt om de opgaven in het gebied het hoofd te bieden. Op regionaal niveau zijn er daarom enkele startgebieden geselecteerd, met als doel dit uiteindelijk op te schalen naar het hele versterkingsgebied. In de gemeente Groningen is Ten Boer West zo'n startgebied. Bij de aanpak van Ten Boer West ligt de focus op elementen als de ruimtelijke kwaliteit van de bouwplannen en de inrichting van de openbare ruimte. Dit brengt de operatie naar een hoger schaalniveau, maar bij een kleine tegenslag kan dit ook tot grotere vertraging leiden. Ook vereist dit een uitgebreidere planning en meer werkzaamheden.

6.4 INTEGRALE AANPAK WOLTERSUM

Als uitvloeisel van de bestuurlijke afspraken versterking Groningen van 6 november 2020 is in Woltersum gekozen voor een integrale aanpak van versterkingsmaatregelen, schadeherstel en funderingsproblematiek. Laatstgenoemde is niet te wijten aan de gaswinning, maar het gevolg van inklinking van de bodem. De gemeente heeft hiervoor een subsidieverordening opengesteld met de mogelijkheid om de kosten van een funderingsonderzoek (tot een maximum van 10.000 euro) en herstel van de fundering (tot een maximum van 150.000 euro) vergoed te krijgen en te integreren in de 'totaalaanpak' van de woning. Bij nagenoeg alle adressen in Woltersum is sprake van individueel maatwerk (de woningen verschillen constructief nogal van elkaar). Dat vergroot de kans op vertraging in planning en uitvoering.

6.5 TIJDELIJKE HUISVESTING (THV)

Er zijn meerdere locaties voor tijdelijke huisvesting gerealiseerd. In 2023 zijn extra locaties in Ten Boer (Woldwijk) en Woltersum (Eemskanaal Noordzijde) opgeleverd. In samenwerking met de woningcorporatie Wierden & Borgen worden er in Garmerwolde en Ten Boer nog twee locaties voor THV gerealiseerd. Met de oplevering van deze extra locaties zijn er in de gemeente Groningen vooralsnog voldoende wisselwoningen voor de versterkingsoperatie beschikbaar. Een klein voorbehoud moet nog gemaakt worden voor de ontwikkelingen in de stad. Daar moeten mogelijk meer woningen dan aanvankelijk gedacht (licht) worden versterkt. Streven van NCG is om de impact van deze versterkingen zo laag mogelijk te houden, zodat tijdelijke huisvesting niet nodig is.

6.6 LOOV

Via het Loket Opname op Verzoek (LOOV) kan een eigenaar of bewoner van een gebouw controle laten doen op de veiligheid. Nadat een opname is uitgevoerd, stelt de commissie versterking vast of nader onderzoek nodig is, dat wil zeggen dat een beoordeling wordt gemaakt. Daarmee wordt het betreffende gebouw onderdeel van de versterkingsopgave. De gemeente kan het gebouw dan opnemen in het LPA maar heeft geen sturing en zicht op het aantal adressen dat via LOOV wordt aangemeld. Gedurende het jaar 2022 nam het aantal LOOV-adressen gestaag toe (ca. 1 adres per week). Echter is deze stijging gedurende 2023 afgenomen en zijn er ook in 2024 slechts 3 adressen via LOOV aan de scope van de versterking toegevoegd. Wel is er een toename van het aantal LOOV-adressen te verwachten in de komende jaren, nu de versterkingsoperatie steeds meer in de uitvoeringsfase terecht komt. Dit kan dan ook tot extra capaciteitsproblemen leiden. Tenzij sprake is van bijzondere situaties, krijgen LOOV-adressen een lagere prioriteit t.o.v. de adressen die via de HRA en SDRA zijn opgenomen in de versterkingsopgave van de gemeente.

6.7 NIJ BEGUN

In februari 2023 heeft de Parlementaire Enquêtecommissie Aardgaswinning Groningen het rapport Groningers boven Gas gepresenteerd. 60 jaar gaswinning in Groningen heeft geleid tot onevenredige belasting van de bewoners in dit gebied. Als reactie hierop volgde 'Nij Begun', een pakket met 50 maatregelen om herstel en perspectief te bieden aan de bewoners in het gaswinningsgebied.

Deze maatregelen bieden veel mogelijkheden en kansen. Zo zijn er onder andere meer financiële middelen beschikbaar gesteld voor maatwerk om verschillen tegen te gaan en is extra aandacht voor de ruimtelijke kwaliteit na de versterkingsoperatie, het verbeteren van de leefbaarheid en wijkontwikkeling

en verhoging van het personeelsbudget van decentrale overheden. Ook worden er extra subsidies beschikbaar gesteld voor de isolatie van woningen in het versterkingsgebied en daarbuiten.

De keerzijde hiervan is dat de versterkingsoperatie een veel grotere opdracht krijgt. Er doen zich situaties voor waar meer maatwerk nodig is en waar extra taken komen kijken. Een gevolg van al deze maatregelen is dat dit tot vertraging in de versterkingsoperatie kan leiden.

6.8 NETCONGESTIE

Netcongestie is filevorming op het elektriciteitsnet. Doordat steeds meer bedrijven en huishoudens op het elektriciteitsnet aangesloten moeten worden ontstaan wachtrijen. Dit geldt niet alleen voor ondernemingen, maar ook voor woningen en nieuwbouwprojecten. Dit is een landelijk probleem dat ook regionaal voor problemen zorgt. Ook voor de versterkingsoperatie brengt dit een risico met zich mee. Op dit moment geldt er een wachtrij van circa 3 jaar. Dat wil zeggen, nieuwe aansluitingen moeten 3 jaar van tevoren aangemeld worden bij de netwerkbeheerder. Hiermee rekening houden en dit inpassen in de planning van de versterkingsoperatie kan voor vertraging zorgen.

7. VOORTGANG EN MONITORING

De voortgang en monitoring van het LPA 2025 is op de volgende manier geborgd:

- Raad en college hebben halfjaarlijks overleg met NCG over de voortgang van het LPA.
- De voortgang van het LPA 2025 wordt ook bewaakt in de Lokale Stuurgroep Versterken en Vernieuwen (LSG V&V). Hierin hebben gemeente, NCG, IMG, Woonzorg Nederland en woningbouwcorporatie Wierden en Borgen zitting. Daarnaast wordt de voortgang bewaakt door de kernteams van Woltersum, Ten Post en Ten Boer, de dorpen in het buitengebied en het projectteam Groningen Oost. Hierin zijn zowel NCG als gemeente vertegenwoordigd. Voorbereiding van de Lokale Stuurgroep V&V vindt plaats in deze kernteams. Er is minimaal maandelijks overleg.
- In de Lokale Stuurgroep kunnen tussentijds adressen worden toegevoegd aan de werkvoorraad. Het gaat dan met name om adressen die met voorrang moeten worden opgepakt vanwege complexiteit en/of sociale problematiek. NCG zorgt dan voor zo spoedig mogelijke uitvoering.
- NCG geeft een maandelijks update van de uitvoering van het LPA. Zij doet dit op basis van de door de Lokale Stuurgroep goedgekeurde adressenlijst. O.a. het beschikbaar komen van versterkingsadviezen wordt tijdig gemeld, zodat vervolgacties kunnen worden voorbereid.
- Wijzigingen in de adressenlijst kunnen alleen via accordering van de Lokale Stuurgroep. Hiermee wordt het toevoegen of verwijderen van adressen op de lijst verklaard.
- De gemeente maakt zelf maandelijks, op basis van geleverde data van NCG, een voortgangsrapportage. Deze wordt in de kernteams besproken, om zo tijdig bijzondere situaties en dreigende vertraging te signaleren. Deze rapportage wordt ook gebruikt om de Lokale Stuurgroep te informeren over de voortgang van de versterking.
- Tussentijds optredende knelpunten en/of vertragingen worden altijd zo spoedig mogelijk gemeld.
- NCG heeft een digitaal dashboard met informatie over de plannings- en de voortgang van de versterkingsoperatie. De gemeenten hebben ook toegang tot dit dashboard.

8. DEFINITIES

- **Heft in Eigen Hand/Eigen Initiatief:** Programma's van NCG waarbij eigenaren zelf regie hebben over de versterking van hun woning. De programma's gaan door op basis van gewekte verwachtingen.
- **IMG:** Instituut Mijnbouwschade Groningen, onafhankelijk bestuursorgaan om alle schade veroorzaakt door bevingen, bodemdaling- en stijging af te handelen.
- **Kernteam:** Overleg waarin gemeente en NCG vertegenwoordigd zijn. Hier wordt de voortgang van de uitvoering op projectniveau besproken.
- **LOOV:** Loket Opname op Verzoek.
- **LSG:** Lokale Stuurgroep. Een ambtelijk overleg met daarin vertegenwoordigers van gemeente, NCG, IMG en woningcorporaties.
- **MJVP:** Meerjaren-Versterkingsplan.
- **NCG:** Nationaal Coördinator Groningen, uitvoeringsorganisatie voor versterking.
- **Nij Begun:** de reactie van het kabinet op het rapport van de parlementaire enquêtecommissie met daarin vijftig maatregelen om de schadeafhandeling en de versterking te bespoedigen en perspectief te geven aan de inwoners van de provincie Groningen.
- **Normbesluit (op norm):** Het besluit waarin staat of een gebouw voldoet aan de veiligheidsnorm (10^{-5}), omvat de soort maatregelen die nodig zijn om het gebouw 'op norm' te krijgen en een indicatie van de kosten. Na het nemen van het normbesluit start de planvormingsfase. NCG neemt het normbesluit namens de minister van BZK.

- **O&N:** De afdeling Opname & Normering van NCG. Deze afdeling houdt zich bezig met de opname en beoordeling van gebouwen.
- **O&R:** De afdeling Ontwerp & Realisatie van NCG. Deze afdeling houdt zich bezig met de planvorming en uitvoering van de versterking van gebouwen.
- **SDRA:** Seismische Dreigings- en Risicoanalyse. Een computermodel van TNO die de verwachting van toekomstige groundbewegingen en het veiligheidsrisico voor de bewoners in het Groningse aardbevingsgebied als gevolg van de gaswinning uit het Groningen gasveld weergeeft. Vervanger van HRA (model uitgevoerd door NAM).
- **THV:** Tijdelijke huisvesting. Een woning waar bewoners naar toe verhuizen voor als zij tijdens de versterking of nieuwbouw van hun huis niet thuis kunnen wonen.
- **VBS:** Versterking Bijzondere Situaties. Het programma Versterking Bijzondere Situaties (VBS) bevat panden die, om diverse redenen, voorrang hebben boven de reguliere versterking.
- **Veiligheidsnorm:** In 2015 heeft de Commissie Meijdam geadviseerd om in Groningen de veiligheidsnorm 10-5 te hanteren. Dat betekent dat de kans dat een individu overlijdt als gevolg van aardbevingen kleiner moet zijn dan eens per 100.000 jaar. Deze veiligheidsnorm is het uitgangspunt in de NPR. Als na doorrekening van een gebouw blijkt dat de kans op overlijden groter is dan eens per 100.000 jaar, zijn versterkingsmaatregelen noodzakelijk.
- **VA:** Versterkingsadvies. In een versterkingsadvies staan de maatregelen die nodig zijn om een gebouw te laten voldoen aan de norm voor aardbevingsbestendig bouwen.
- **Versterkingsbesluit:** Het besluit waarin de maatregelen zijn uitgewerkt om het gebouw aan de veiligheidsnorm te laten voldoen, waarbij rekening is gehouden met voorkeuren van de eigenaren en bewoners. Na het nemen van het versterkingsbesluit start (de voorbereiding van) de uitvoering.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 18 december 2024.

*burgemeester,
Mirjam van 't Veld*

*griffier,
Josine Spier*